

Aktuális környezeti hírek

Helyzetkép a hazai komposztálásról. I. rész

2009. július 1-jétől lép hatályba az az uniós rendelet (1999/31/EK), amikorra 50%-ra kell csökkenteni az 1995-ben mért, a hulladéklerakókra kerülő biohulladék mennyiségét. Ez a rendelkezés szinte észrevétlen marad a korszerűtlen lerakók bezárására vonatkozó, július 16-tól hatályba lépő EU-rendelet mellett.

Hulladékkal foglalkozni jó üzlet lett, ez azonban nem teljesen igaz egyenlő mértékben minden hulladékfajtára. Míg manapság a vegyes hulladék lerakási díja 9000 Ft/tonna, addig a szerves hulladéké 5500 Ft/tonna (cégektől). A zöldhulladék kezelése más szempontból sem olyan jövedelmező, hiszen a „nyersanyag képződése”, így az abból nyerhető komposzt előállítása meglehetősen évszakhoz kötött. A nagyobb mennyiségben beszállítható zöldhulladék mintegy 1/4-e tavasszal, 1/3-a novemberig jelentkezik, nyáron pedig leginkább csak a lenyirt fű, ami önmagában nem elég a minőségi komposzthoz. A hulladékokból előállított komposzt elhelyezése is komoly probléma, mert hosszadalmas procedúra mellett lehet csak forgalomba-hozatali engedélyt szerezni, és csak ezt követően lehet esetlegesen piacot találni neki.

A települési komposztálás - hasonlóan más kommunális feladathoz - törvényi előírás szerint az önkormányzatok feladata, ám ez csak papíron van így, mert az önkormányzatoknak se pénzük, se szakértelmük nincs e feladatra. Ennél is nagyobb gondot jelent, hogy az önkormányzatokkal szerződött hulladékgazdálkodási cégeknek nem is érdeke - sőt, valójában ellenérdekeltek -, hogy a szerves hulladék kezelésével is foglalkozzanak - egyrészt az olcsóbb átvételi árak miatt, másrészt a kezelés és tárolás merőben eltérő jellege, harmadrészt pedig a szállítása miatt, hisz a zöldhulladékot egészen más begyűjtőautókkal kell szállítani, eltérő típusú konténerekből. Ezek után nem csoda, hogy a legnagyobb hazai - bár külföldi kézben lévő - hulladékkezelő cégek telepein sincs, vagy csak mutatólag (papíron) létezik biológiailag bontható hulladék-feldolgozás.

Az a néhány kommunális hulladéklerakó, mely komposztál is, javarészt azért végzi, hogy az előírt rendeletnek úgy-ahogy megfeleljen, vagyis az összhulladék mennyiségéből fel tudjon mutatni x% biohulladékot.

Várhatóan elmozdulás akkor történik majd, ha ténylegesen bezárják ebben az évben a műszaki védelem nélküli lerakókat, mert a drágán megépített, drága fenntartású kommunális hulladékkezelő-telepek drágábban fognak üzemelni, a szállítási távolságok is növekedni fognak, így akár 100 euró is lehet az átvett hulladék tonnánkénti ára. Mindez le fog csapódni a háztartások szemétszállítási díján is. Ha más nem, talán ez utóbbi tény ráébreszt majd sokakat arra, hogy külön gyűjtsék, és ha tehetik, komposztálják a konyhai zöldhulladékot, mely a háztartások hulladékának 30-40%-a. (!)

Az FKF Zrt. a főváros tizenkilenc zöldövezettel rendelkező kerület kijelölt körzeteiből hétköznapokon naponta 15 járművel mintegy 220 000 ingatlantól járatrendszerben gyűjti össze a zöldhulladékot, amit a pusztazámori hulladéklerakón rak le. Az itt előállított komposzt a lerakó folyamatos rekultivációjánál kerül felhasználásra. A hulladéklerakók oldalait folyamatosan - már a feltöltés alatt - rekultiválni kell, ezért is kérdőjelezhetők meg a depóniák létesítése mellett voksolók érvei, hisz maga a rekultiváció ugyanakkora költséget jelent, mint a depónia kialakítása, ami - ha csak a lerakómedence kialakításának költségeit nézzük - mintegy 10 000 Ft/m².

Az FKF az erre a célra rendszeresített, saját logójával ellátott műanyag zsákokban a kukák mellé kirakott, összegyűjtött fűvet, gallyat, nyesedéket szállítja el.

Az országban talán legilletékesebb, akinél elvárható, hogy nagymértékű komposztálást végezzen, a FŐKERT Zrt. egy alig 1 hektáros területen (X. Keresztúri út 130.) éves szinten mintegy 50-60 ezer m³ szerves hulladékot dolgoz fel, melyből az 5000- 6000 m³ előállított komposzt 70%-át visszateríti az általa gondozott területekre, a többit pedig értékesíti. A FŐKERT beszállítási ára vállalkozásoknak 1200 Ft/m³, ami feltételezhetően mesterségesen alacsonyan tartott ár, mert nagy a beszállítókért folytatott verseny az FKF Zrt.-vel. A FŐKERT legnagyobb gondja, hogy nincs beszállító-kapacitása.

Más aspektusa is van a dolognak: Magyarországon a kommunális hulladék szelektív gyűjtőszigeteire legyártott kukák nem kompatibilisek a korábbi, régi szállítóautókhoz, ezért új begyűjtőautókat kellett beszerezni hozzájuk. A költségkímélő megoldás az lett volna, ha maradnak a régi kukákhoz a régi autók, csak több kukát kellett volna egy-egy szigetre kihelyezni.

Telepi, kistérségi és helyi komposztálás

Ideális esetben három nagyságrendben történik a nagymennyiségű települési komposztálás: telepi, kistérségi és helyi komposztálás.

A 23/2003. (XII.29.) a biohulladék kezeléséről és a komposztálás műszaki követelményeiről szóló KvVM-rendelet csak a telepi komposztálással foglalkozik részletesen, a többi lehetőséggel alig, ill. egyáltalán nem. Ez mindenképpen felülvizsgálatot érdemelne, a fentebb említett konyhai zöldhulladék nagy részaránya miatt.

Ha magántulajdonú területen, saját eszközökkel kíván valaki telepi *biohulladékkomposztálást* kialakítani, az 250-300 millió forintba is belekerülhet. Valójában csak a hulladéklerakó-telepeken kialakított telepi komposztálás lehet rentábilis minimum 5000 t/év nyersanyag feldolgozása esetén, mert a jogszabályi előírások olyan nagy eszközállomány beszerzését írják elő, aminek a költségei egy kisvállalkozó számára soha nem térülnek meg, ráadásul nincs is szükség többségükre, a beszerzett gépek kihasználatlanul állnak, így állaguk rohamosan romlik.

Pedig egyszerűbb megoldásokkal is véghezvihető a művelet.

Gyakorlatilag a takart, levegőztetett komposztálás komplett rendszeréhez elegendő az alábbi műszaki felszereltség kb. 50 millió Ft indulótőkével:

- élővizek védelmével ellátott előkezelőtér, komposztálótér, utókezelőtér,
- szempipermeábilis takaróanyag (hazai gyártásban is készül már), ami a szagot sem engedi át,
- levegőztető-egység (ventilátor),
- kültéri irányítástechnikai egység: számítógép- vezérlés, hőmérséklet-szonda,
- csurgaléklé-felfogó,
- aprítóberendezés, rostagép, rakodógép (ezek bérelhetők).

Ennél a rendszernél nincs szükség forgatásra, kis mennyiségeknél elegendő egy homlokrakodógép is.

A teljes komposztálási idő ezzel a módszerrel 2,5-3 hónap.